

[Arbejdsministeren]

lige karakter – pasning og pleje af mennesker – forekommer både urimeligt og uacceptabelt.

Sigtet med lovforslaget er således gennem en tilpasning af lovgivningen på grundlag af de indhøstede erfaringer at etablere et reguleringsystem, som hurtigt og præcist kan anvendes, når der opstår konkret behov herfor.

Det centrale i forslaget er, at der gives arbejdsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om, at bestemmelserne i arbejdsmiljølovens hviletidskapitel fraviges helt eller delvis for nærmere afgrænsede grupper af ansatte, når særlige hensyn taler for det. Dette medfører, at ministeren ikke længere er bundet af de begrænsninger, som fravigelsesmulighederne indeholder efter de hidtil gældende regler.

I lovbemærkningerne er der redegjort for, hvorledes bemyndigelsen i givet fald tænkes udnyttet.

Endelig skal der ifølge lovbemærkningerne umiddelbart efter lovens ikrafttræden udarbejdes en bekendtgørelse om yngre læger, socialpædagoger og lærere, for hvilke betingelsen om særlige hensyn allerede anses opfyldt.

Lovforslaget har været til behandling i arbejdsmiljørådet. Både de offentlige og de private arbejdsgivere kunne støtte lovforslagets fremsættelse, medens arbejdstagerne (LO, FTF og AC) afviste forslaget.

Lovforslaget er, som arbejdsmiljøloven i øvrigt, udformet som en rammebestemmelse, der skal udfyldes efterfølgende med regler. I udformningen af disse vil arbejdsmarkedets parter blive inddraget efter lovens almindelige regel, ligesom også myndigheder, der har væsentlige berøringsflader til området, vil blive inddraget.

Når bemyndigelsen udnyttes, vil der kunne opnås besparelser eller begrænsninger af fremtidige udgifter hos de berørte private eller offentlige virksomheder, hvorfor det må antages, at lovforslaget ikke medfører udgifter.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 30/11 83 om regeringens program for modernisering af den offentlige sektor.

(Redegørelse nr. R 4).

Finansministeren (Christophersen):

1. Indledning

Hovedformålet med regeringens program for modernisering af den offentlige sektor er at forny og forbedre det offentliges service over for borgere og virksomheder. Det må ske inden for de ressourcemæssige rammer, vi kender i dag.

De opgaver, det offentlige løser, er af afgørende betydning for den enkelte borgers velfærd og for udviklingen i samfundet. Vi er alle afhængige af, at der er tilstrækkelig kvalitet, effektivitet og produktivitet i denne meget store del af vor samlede økonomi. En effektivt fungerende offentlig sektor er i sig selv et væsentligt bidrag til forbedring af erhvervslivets konkurrenceevne.

Det offentlige er samtidig en stor arbejdsplads. I dag er således ca. ¼ af den samlede arbejdsstyrke ansat i det offentlige. Udformningen af den offentlige sektor er derfor også af stor betydning for mange menneskers daglige trivsel og arbejdsglæde.

Vi må gøre os klart, at de problemer og uhensigtsmæssigheder, der kan peges på, i alt væsentligt skyldes politiske beslutninger. Det er en central politisk opgave at udforme arbejdsvilkårene på en sådan måde, at indsatsen både kan blive til større gavn for borgere og virksomheder og øge arbejdsglæden hos de ansatte.

Sparerunder har med forskellig styrke været fast inventar i dansk politik i en årrække. Det har været nødvendigt, men det er en form for tilpasning, der gør det vanskeligt at tilrettelægge og udføre arbejdet på en smidig og hensigtsmæssig måde til glæde for »kunderne« og til større tilfredshed for de ansatte. Det er regeringens håb, at moderniseringsprogrammet med dets vægt på moderne ledelsesprincipper og nye styrings- og organisationsformer vil bidrage til at stoppe den hidtidige opdrift i de offentlige budgetter.

Den offentlige sektor bliver ofte kritiseret for at være for bureaukratisk, for dyr og for lidt serviceorienteret. De offentlige institutioner på social- og sundhedsområdet kritiseres for at være for dyre i drift og for at umyndiggøre klienterne. Reguleringen af borgere og virksomheder kritiseres for at være uforståelig og unødigt stram. På nogle områder er der kødannelser, som giver alt for lang ven-

[Finansministeren]

tetid for borgere og virksomheder. Somme tider kan det – på grund af u hensigtsmæssige åbningstider – være vanskeligt blot at komme i forbindelse med de offentlige myndigheder.

Det er sjældent viljen hos de enkelte offentligt ansatte til at yde en god service, der mangler. Det karakteristiske er et stærkt menneskeligt og professionelt engagement. Problemerne ligger som oftest i de rammer i form af regler, procedurer og administrative systemer, som vi har bygget op. Moderniseringsprogrammet skal medvirke til at skabe bedre muligheder for, at ledere og medarbejdere kan komme til at gøre en indsats og bidrage med nye initiativer og ideer.

Det er velkendt, at den offentlige sektor er vokset stærkt, især gennem det sidste par årtier. Skal vi inden for en overskuelig årække klare de samfundsøkonomiske balanceproblemer, er der ikke nogen mulighed for at lade den offentlige sektor vokse yderligere. Nye behov kan derfor kun tilgodeses, hvis det lykkes at omlægge indsatsen på de »gamle« områder. De foregående årtiers kvantitative vækst i den offentlige sektor må derfor erstattes af en kvalitativ vækst inden for de bestående økonomiske rammer. Det er hovedsigtet med den omstilling, som allerede er indledt på en række vigtige områder, ikke mindst inden for social- og uddannelsespolitikken. Moderniseringsprogrammet tager sigte på at gøre hele det offentlige system mere velegnet til at klare denne omstilling.

Regeringen lægger vægt på tidligt at orientere folketinget om tankerne bag moderniseringsprogrammet og om de initiativer, der vil blive iværksat. Regeringen tror på, at der kan opnås en bred enighed bag de overordnede målsætninger og principper for programmet.

2. Moderniseringsprogrammets virkemidler

Hovedelementerne i moderniseringsprogrammet er:

- decentralisering af ansvar og kompetence
- markedsstyring, friere forbrugsvalg og ændrede finansieringsmekanismer
- bedre publikumsbetjening og regelforenklign
- leder- og personaleudvikling
- øget anvendelse af ny teknologi

Decentralisering

Det er regeringens principielle opfattelse, at der skal gennemføres en *decentralisering af ansvar og kompetence*. Arbejdet bliver mere effektivt og tilgodeser brugernes behov bedre, hvis beslutningerne træffes så tæt som muligt ved det personale, der har den direkte kontakt med borgere og virksomheder. For de ansatte vil det give større råderum og flere udfordringer. De centrale myndigheder i stat og kommuner skal indskrænke sig til at fastsætte generelle rammer for de udførende institutioners og myndigheders virke.

Samtidig med denne redegørelse anmodes finansudvalget om tilslutning til en *reform af det statslige budget- og bevillingssystem*. Reformen skal decentralisere ansvar og kompetence på det økonomiske område til de enkelte statslige institutioner og styrelser. Reformen indebærer desuden en stærkere politisk indflydelse på udviklingen i de samlede offentlige udgifter.

Fastsættelse af budgetrammer er et fast led i den statslige budgetlægning. Gennem 70'erne er der imidlertid sket en så kraftig vækst i de lovbundne udgifter, at omkring $\frac{3}{4}$ af statens udgifter ligger uden for det ramstyrede område. I tilrettelæggelsen af udgiftspolitikken er hovedvægten i stadig større omfang blevet lagt på at tilpasse udviklingen i de lovbundne udgifter.

Men tilpasningen har ofte været ad hoc-præget og uden sammenhæng med fastsættelsen af budgetrammer og det almindelige budgetarbejde i ministerierne. Hertil kommer behovet for indpasning af nye initiativer i en samlet prioritering inden for merudgiftsloftet, som forudsætter kompenserende besparelser for alle offentlige merudgifter.

Regeringen agter på denne baggrund at modernisere budgetarbejdet ved tidligt i budgetlægningen at fastsætte totalrammer for hvert ministerområde, omfattende såvel lovbundne som bevillingsstyrede udgifter og indtægter samt fornødne reserver til nye initiativer. Budgetrammerne kan herved igen fungere som væsentlige styringsinstrumenter i den statslige budgetlægning. Reformen vil muliggøre en udbygning af folketingets indseende med den overordnede budgetpolitik, idet regeringen hvert år tidligt i budgetforberedelsen agter at orientere folketingets fi-

[Finansministeren].

nansudvalg om de nye totalrammer og grundlaget for rammefastsættelsen.

Med etablering af en strammere overordnet politisk budgetstyring er forudsætningerne skabt for en decentralisering af en lang række økonomiske beslutninger til de enkelte styrelser og institutioner. På personaleområdet vil regeringen – bortset fra visse højere-lønnede stillinger – foreslå en afskaffelse af den hidtidige centrale styring af stillingsoprettelser, således at der bliver langt større frihed til inden for en given lønsum og et givet timeloft at tilpasse personaleforbruget til ændrede vilkår. Som et yderligere økonomisk incitament til de enkelte institutioner foreslås samtidig, at der inden for visse rammer etableres muligheder for overførsel af ikke brugte driftsbevillinger fra ét år til et andet.

Decentraliseringen af det budgetmæssige ansvar tænkes kombineret med en uddelegering af en del af den individuelle lønfastsættelse, der vedrører klassificeringer og tillæg. Den påtænkte uddelegering vil ikke sætte mulighederne for at styre statens generelle lønpolitik over styr.

For de enkelte institutioner betyder disse ændringer bedre mulighed for at tilpasse organisationens ressourceanvendelse. Imidlertid må decentraliseringen af ansvar og kompetence også føres igennem, når det gælder indholdet af opgaverne. De ofte stive og ufleksible styringssystemer, som findes i dag, må ændres, så der gives de udførende led større handlefrihed til selv at finde nye veje og foretage den fornødne omstilling.

Regeringens *regelforenklaringsarbejde* vil yde et bidrag hertil. I det videre arbejde lægges der afgørende vægt på at opløse den centrale styring. De udførende myndigheder får herved bedre muligheder for at tilpasse serviceydelser og regulering til de reelle behov.

Det offentliges *planlægning* er under forvandling og tilrettelægges nu med henblik på at yde et aktivt bidrag til omstillingsprocessen. Arbejdet begrænses og koncentrerer om aktuelle områder og problemstillinger, som formuleres i en politisk dialog mellem stat og kommuner. Planlægningsansvaret decentraliseres, og indsatsen afpasses efter de lokale behov. Gennemførelse af omstillingsinitiativer lettes gennem smidiggørelse af ændringsprocedurer for allerede vedtagne planer. Ændringerne på planlægningsområdet er beskrevet

vet i en redegørelse om principper for videreudvikling af de statslig-kommunale plansystemer fra det såkaldte planinformationsudvalg.

Tilsammen vil disse initiativer sikre langt større tilpasningsevne i den offentlige sektor, end vi kender i dag.

Markedsstyring, friere forbrugsvalg og ændrede finansieringsmekanismer

Det er regeringens hensigt at tage en række initiativer, der skal sikre, at *efterspørgslen i højere grad bliver bestemmende for, hvilke serviceydelser der skal produceres, og hvor meget der skal produceres*. Der bliver tale om en højere grad af markedsstyring af de offentlige aktiviteter. Formålet hermed er at sikre brugerne størst mulig direkte indflydelse på de offentlige ydelsers omfang og kvalitet og i øvrigt tilskynde de offentlige virksomheder og institutioner til at tilrettelægge arbejdet bedst muligt og sikre, at ydelserne følger med tiden.

Mange steder i den offentlige sektor vil markedsstyring kunne skabes ved at indføre *omkostningsdækkende betalinger mellem offentlige institutioner*. Bevillingerne gives til brugerne af de pågældende ydelser i stedet for som nu til den producerende institution. Det vil give leverandørerne en øget servicebevidsthed og efterspørgerne en tilskyndelse til at økonomisere. Bevillingsomlægningen er især aktuell ved forskellige former for bistand og rådgivning, efteruddannelse samt forskning og udredning.

På de mere forretningsmæssige områder vil regeringen som led i budgetreformen foreslå en *omlægning af den økonomiske styring af statsvirksomhederne*, så de får et større ansvar for at opnå et givet økonomisk nettoreultat. Samtidig gives der en øget dispositionsfrihed på løn- og personaleområdet. Endvidere overvejes indførelse af mere smidige procedurer for takstfastsættelsen, således at det bliver lettere at ændre taksterne.

Regeringen vil endvidere overveje mulighederne for også på andre områder end inden for de nuværende statsvirksomheder at *etablere resultatcentre* og herigennem lægge øget vægt på en forretningsmæssig drift inden for alle områder, hvor der er tale om en markedsorienteret statslig aktivitet.

[Finansministeren]

Det er således tanken at anvende de nye regler om statsvirksomheder på en række andre *statsinstitutioner*, hvis hovedaktivitet indebærer salg af ydelser. Eksempelvis kan nævnes Grønlands Tekniske Organisation, statens seruminstitut og Det kongelige Teater.

Dernæst foreslår regeringen nye regler for *indtægtsdækket virksomhed*, således at institutioner, der som biaktivitet har et forretningsområde, får mulighed for aktivitet med fuld omkostningsdækning og personaleforbrug uden for den statslige ramkestyring. Hermed vil der generelt blive skabt større incitament til systemeksport og anden udnyttelse af konkurrencedygtig ekspertise i den offentlige sektor. For at undgå konkurrenceforvriddning over for private virksomheder vil der blive fastlagt nærmere regler for prisfastsættelse af de ydelser, det drejer sig om.

For at skabe bedre rammer for systemeksport vil regeringen i øvrigt tage initiativ til, at oplysninger om, hvilken offentlig ekspertise de private virksomheder vil kunne trække på i et eksportsamarbejde, samles i en informationsbank.

Endelig vil regeringen fremme mulighederne for *udbud eller udlicitering af offentlige opgaver til private*, hvor dette skønnes at indebære økonomiske eller administrative fordele. Regeringens privatiseringsudvalg har netop afgivet sin rapport. Rapporten forventes offentliggjort i løbet af en uges tid. I rapporten er der anvist en række »værktøjer« til brug for udbud af offentlige funktioner. Regeringen agter på den baggrund i foråret 1984 at udsende en vejledning om udbud til private.

Der lægges således op til en *opblødning af grænserne mellem den private og den offentlige sektor* gennem en mere lige konkurrence og et større samspil. Regeringen forventer, at dette vil have gavnlige virkninger, også ud over de direkte berørte forretningsområder i den offentlige sektor.

Det er imidlertid afgørende, at der *også sker en modernisering af styringen på serviceområderne*, som er blevet hovedopgaven for den offentlige sektor. Det er områder, vi alle som borgere kommer i berøring med i form af uddannelse, sygdomsbehandling, omsorg, pleje osv. Det er afgørende, at der her vises evne og vilje til omstilling, tilpasning og fornyelse.

Det er regeringens opfattelse, at et bredere udbud af ydelser og hermed *større valgfrihed for borgerne* vil øge tilfredsheden med de offentlige ydelser. Der må overalt, hvor det er muligt, skabes et frit valg for forbrugeren mellem forskellige offentlige serviceinstitutioner, f.eks. på uddannelsesområdet.

Videre må der satses stærkt på alternativerne til institutionsløsninger. Vi vil også fortsat have brug for mange institutioner; men det er en udbredt opfattelse, som også regeringen deler, at der må skabes muligheder for alternative løsninger uden for eller i tilknytning til institutionerne – løsninger, som i højere grad kan tilpasses individuelle behov og ønsker, og hvor man kan trække på den enkelte brugers egen indsats.

Regeringen ønsker at tilskynde til denne omstillingsproces på forskellige måder. Gennem *forsøgsordninger*, således som det allerede er sket på det sociale område, skal der åbnes mulighed for afprøvning af nye løsninger. Nye *tilskudsformer*, som er baseret på faste puljeløb, kan vise sig at være velegnede på områder, hvor brugerne selv ønsker at yde en indsats og sætte præg på ydelserne. Tilskudsmodeller, hvorefter bevillingerne helt eller delvis følger efterspørgslen, kan fremme tilpasningen f.eks. på undervisnings- og kulturområdet, hvor udbuddet er fordelt på mange institutioner.

En større hensyntagen og tilpasning af de offentlige ydelser til den enkeltes behov fører naturligt til, at der som supplement til den almindelige skattefinansiering af de offentlige ydelser i højere grad end i dag anvendes *brugerbetaling*. Ud over en aflastning af skattesystemet vil der med brugerbetaling ske en nøjere afprøvning af efterspørgslen. Betalingen behøver ikke nødvendigvis at dække de fulde omkostninger, men bør på den anden side afspejle forskelle i omkostninger ved forskellige valgmuligheder. Regeringen vil iværksætte en systematisk gennemgang af den offentlige sektors aktiviteter med henblik på den påtænkte øgede anvendelse af omkostningsbestemte betalingsordninger. Det vil ske på en sådan måde, at man undgår alvorlige fordelingsmæssige konsekvenser.

Regeringen vil gennemføre en finansieringsomlægning, hvorefter de nuværende *procentrefusioner afløses af bloktilskud*. Hensigten hermed er at undgå en forvriddning i prioriteringen mellem refusionsområderne og de

[Finansministeren]

fuldt kommunalt finansierede områder. Om-lægningen vil bidrage til, at der i højere grad skabes sammenhæng mellem retten til at disponere over offentlige midler og ansvaret for at fremskaffe disse midler.

Bedre publikumsbetjening

De forskellige initiativer, der indgår i moderniseringsprogrammet, har det fælles sigte at forbedre det offentliges service.

Som led heri agter regeringen i samarbejde med de kommunale parter at udpege en række områder, hvor der skal gøres en særlig indsats for en hurtigere, mere hjælpsom og individuel betjening af borgere og virksomheder.

Kampagnen for en bedre publikumsbetjening forberedes i første halvdel af 1984 og vil blive iværksat fra efteråret 1984. Kampagnen vil indebære en række centrale initiativer og forsøg, ligesom der vil blive iværksat kurser og udarbejdet vejledninger og andre former for materiale. Det afgørende element i kampagnen bliver imidlertid de forbedringer, som de enkelte statslige og kommunale myndigheder og institutioner selv finder frem til ud fra deres konkrete kendskab til svaghederne i den nuværende betjening.

Ofte er den væsentligste hindring for god kundebehandling besværlige regler og procedurer. Bestræbelserne for *at forenkle de offentlige regler* er derfor af afgørende betydning i denne sammenhæng.

Som det fremgik af redegørelsen til folketinget om regelforenklingsarbejdet fra maj 1983, er indsatsen nu især rettet mod at forenkle det offentlige tilsyn og kontrol med borgere og virksomheder, procedurerne ved behandlingen af mindre sager samt ankesystemerne. Resultaterne vil blive præsenteret for folketinget i en ny redegørelse i foråret 1984.

Der tages endvidere en række supplerende initiativer med henblik på forenklinger i relation til specielt de mindre virksomheder.

Regeringen forventer i starten af 1984 at tage stilling til, om der skal etableres en EDB-database omfattende alle de statslige forskrifter. En sådan *regeldatabase* vil i givet fald gøre det lettere for myndigheder og borgere at få et dækkende, ajourført billede af gældende retstilstand. Regeringen vil i for-

bindelse hermed tage initiativ til en mere brugervenlig udsendelse af de statslige regler.

Leder- og personaleudvikling

Moderniseringsprogrammet placerer *de administrative ledere* i den offentlige sektor i en nøgleposition. Der er brug for en *ændret opfattelse af ledernes rolle* – og det gælder ledere på alle niveauer. Der må i højere grad lægges vægt på ledernes evne til at skabe fornyelse og til at inspirere de ansatte til en effektiv og kvalitetsbevidst indsats. Det er regeringens opfattelse, at man når de bedste resultater, hvis der i de enkelte institutioner og styrelser i højere grad sker en placering af ansvar hos den enkelte medarbejder. Samtidig er det vigtigt, at såvel lederne som de øvrige personalegrupper får den nødvendige efteruddannelse, så de bliver i stand til at leve op til de nye krav. Der må endvidere skabes øget mobilitet blandt de offentligt ansatte, så den offentlige organisation ikke stivner, men til stadighed tilføres nye impulser og inspiration.

Regeringen lægger vægt på at styrke den del af personalepolitikken, som sigter mod at *udvikle kvalificerede lederemner*. Dette vil ske ved at give medarbejderne mulighed for at få konkret ledelseserfaring fra afgrænsede arbejdsopgaver, ved efteruddannelse, der i højere grad er målrettet mod ledelsesfunktioner, samt ved rotation og anden mobilitet, der giver et større kendskab til forskellige arbejdsområder i det offentlige – og meget gerne også uden for den offentlige sektor.

For de udnævnte ledere er det vigtigt, at der til stadighed er muligheder for udvikling og for at prøve nye ledelsesopgaver. Ministerier og styrelser må gå aktivt ind i tilrettelæggelsen af udviklingsprogrammer, som muliggør dette.

Sammenlignet med den private sektor har det offentlige ikke hidtil fuldt ud forstået nytten af en stadig supplerung og fornyelse af medarbejdernes kundskaber og kvalifikationer. Der er her ikke mindst behov for *uddannelse af mellemledere og institutionsledere* i alle dele af den offentlige sektor. Der vil derudover blive taget initiativ til *lederkurser vedrørende service, personaleledelse, omstillingsplanlægning m.v.* Der vil blive etableret *bedre muligheder for de enkelte myndigheder til selv at uddanne deres ledere*. Generelt er der be-

[Finansministeren]

hov for en langt mere målrettet efteruddannelse af personalet, end vi kender i dag.

Vi bliver også nødt til at sikre os, at det er muligt at *flytte ledere*, som viser sig ikke at passe til jobbet. Derfor vil der fremover i større udstrækning blive anvendt prøveansættelser og åremålsansættelser, ligesom de eksisterende retræte- og førtidspensionsordninger søges udbygget. Endvidere foreslås en forbedring af reglerne om opsat pension med henblik på at øge mobiliteten.

Lønssystemerne må også tilpasses de nye opgaver, så det bliver muligt at honorere de bedst kvalificerede medarbejdere. Der må lægges mere vægt på den enkeltes kvalifikationer og de arbejdsopgaver, der udføres, og *mindre vægt på anciennitet*. Det overvejes derfor for visse grupper at søge særlig lange anciennitetsbestemte lønforløb afkortet, ligesom det overvejes at anvende *produktivitetsfremmende lønssystemer* i større udstrækning på områder, der er sammenlignelige med privat produktionsvirksomhed. Regeringen agter at tage disse spørgsmål op i næste overenskomststrunde.

Øget anvendelse af ny teknologi

Regeringen agter at *øge effektiviteten gennem investeringer i ny teknologi*, så arbejdstilrettelæggelsen inden for det offentlige modsvarer de nye krav og muligheder, som ikke mindst den nye EDB-teknologi indebærer.

Som led i den forestående revision af det offentlige investeringsprogram vil myndighederne blive anmodet om at opprioritere den teknologiske modernisering på anlægsbudgetterne. På finansloven for 1985 tænkes endvidere etableret en statslig *investeringspulje*, hvorfra styrelser, statsinstitutioner og statsvirksomheder kan låne til rentable nyan-skaffelser, der vil muliggøre effektivisering med heraf følgende evne til at tilbagebetale lånet. Derudover kan den allerede eksisterende EDB-fond anvendes til finansiering af udviklingsprojekter vedrørende helt ny teknologi.

På baggrund af myndighedernes tilbage-meldinger til investeringsprogrammet vil der blive udvalgt et antal institutioner, hvor mulighederne for anvendelse af ny teknologi vil blive analyseret nærmere som led i en *systematisk gennemgang af statsinstitutioner med henblik på teknologisk modernisering*.

Det er regeringens vurdering, at der er behov for en lignende indsats i kommuner og amtskommuner. Man vil drøfte med de kommunale parter, hvordan ibrugtagning af ny teknologi bedst kan fremmes.

3. Moderniseringsprogrammets gennemførelse

Moderniseringsprogrammet er udtryk for nytænkning omkring den offentlige sektors måde at fungere på. Det er en nytænkning, som tager sigte på at ændre det offentlige interne styringssystemer, procedurer og spilregler. Programmet forudsætter samtidig et holdningsskift med vægt på at sikre tidssvarende ydelser og en god betjening af det offentlige kunder uden tilførsel af nye ressourcer. Med henblik herpå henstiller regeringen, at de enkelte styrelser, institutioner og øvrige administrative enheder opstiller mål for de tilstræbte kvalitetsforbedringer og løbende vurderer resultaterne, således som det allerede praktiseres i f.eks. DSB og P & T.

Regeringen opfordrer alle dele af den offentlige sektor til at gå aktivt ind i moderniseringsprocessen.

De kommunale myndigheders medvirken er af afgørende betydning. Den væsentligste del af den offentlige service og regulering over for borgere og virksomheder foregår i kommunal regi. Regeringen håber, at *kommunerne* vil være parate til som staten at uddelegere et øget ansvar for kvalitet og økonomi til de udførende led og i den forbindelse bidrage med forslag til, hvorledes budget- og lønssystemer, kompetenceregler og andre forskrifter kan forenkles og smidiggøres.

Programmets gennemførelse forudsætter, at alle personalegrupper i den offentlige sektor medvirker. Det er regeringens håb, at *medarbejderne* vil komme med forslag og ideer til, hvordan ydelser, procedurer og arbejds-gange kan forbedres. De udfordringer, som dette indebærer, vil samtidig medvirke til at gøre det offentlige til en bedre arbejdsplads. Der er brug for både kreativitet og optimisme i og omkring den offentlige sektor.

Regeringen vil forsøge at inspirere hertil, bl.a. gennem forsøgsvirksomhed, uddannelsstilbud til ledelse og personale samt udgivelse af pjecer og informationsmateriale, som kan formidle informationer og resultater fra arbejdet.

[Finansministeren]

Programmet vil blive iværksat trinvis. En række af de skitserede ændringer af budgetsystemet og udmøntningen af de nye udgiftspolitiske principper samt den teknologiske modernisering indgår i forårets forberedelse af finanslovsforslaget og budgetsamarbejdet med kommunerne for 1985. Kampagnen for bedre publikumsbetjening får virkning fra efteråret 1984. Nogle af initiativerne på uddannelses- og personaleområdet kan gennemføres i foråret 1984, mens andre må afvente næste overenskomststrunde.

Det er regeringens *mål*, at der ved udløbet af indeværende valgperiode må tegne sig et klart billede af en offentlig sektor, som er bedre gearet til at løse de mange opgaver, som også fremover kræver det offentliges medvirken.

Det er regeringens *håb*, at alle de partier, der har været med til at opbygge den offentlige sektor, også kan være enige om sammen at forbedre dens muligheder for fortsat at følge med tiden. Selv om vi – sammenlignet med andre lande – her i landet har en velfungerende offentlig sektor med et godt uddannet personale, er der al mulig grund til at arbejde for, at den kommer til at fungere endnu bedre. Det er en nødvendighed, hvis velfærdssamfundet skal stå sin prøve under 80ernes økonomiske vilkår og vi skal gøre op med myterné om den offentlige sektors manglende dynamik.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 9:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om udenrigsministerens offentlige udtalelser vedr. folketingets vedtagelser om atomvåbenoprustning og om regeringens vurdering af afstemningen i FN].

Af Kjeld Olesen (S) m.fl.
(Anmeldt 29/11 83).

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betrager jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 219

1) Til *udenrigsministeren* af:

Steen Folke (VS):

»Vil udenrigsministeren opfordre den kenyanske regering til at drage omsorg for, at de politiske fanger i Kenya enten bliver genstand for retfærdige og grundige retsundersøgelser eller bliver løsladt straks?«

Skriftlig begrundelse

I lyset af Danmarks nære forbindelser til Kenya, som er en af de største modtagere af dansk u-landsbistand, og som præsenterer sig som et demokratisk ledet land, ønsker jeg at henlede udenrigsministerens opmærksomhed på et antal kenyanere, som enten er internerede eller sidder i varetægtsfængsel uden forudgående rettergang eller er blevet idømt strenge straffe – mellem seks og ti år – efter lemfvældige retssager, hvor de i mange tilfælde ikke blev repræsenteret af forsvarsadvokater.

De internerede er: de forhenværende parlamentsmedlemmer George Anyana og Koigi wa Wamwere, universitetslærerne Kamoji Wachire, geograf, Edward Oyugi, psykolog, og Mukaru Ng'ang'a, historiker, journalisten Otieno Mak'Onyango og tjenestemændene Mwangi Muriithi og Raila Odinga. Lykkeligvis er fem af de oprindeligt tretten internerede blevet frigivet i forbindelse med præsident Daniel Arap Moï's genvalg og Kenyatta-dagen, den 20. oktober, heriblandt Al Amin Mazrui, der var Amnestys samvittighedsfange i marts 1983.

Blandt dem, der er blevet idømt hårde straffe efter lemfvældige retssager, skal jeg nævne: Maina wa Kinyatti, en anerkendt historiker, der blev idømt seks års fængsel for at besidde et undergravende dokument, og Titus Adungishi Oloo, som var formand for studenterrådet ved Nairobis universitet. Han blev idømt ti års fængsel for deltagelse i »undergravende virksomhed« og en demonstration rettet mod regeringen. Retssagen mod ham varede få minutter. Ti andre studerende er blevet idømt lange straffe i lignende sager.